

απόψεις

Η «μόδα» των προσφυγών αντισυνταγματικότητας στο Συμβούλιο της Επικρατείας και το τέλος ακινήτων

Τις τελευταίες ημέρες έχουν ασκηθεί μαζικά προσφυγές στα Διοικητικά Πρωτοδικεία κατά της επιβολής έκτακτου ειδικού τέλους ηλεκτροδοτούμενων δομημένων επιφανειών (Ν. 4021/2011).¹

Παράλληλα, κάνοντας χρήση της διαδικασίας που ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 3900/2010² κάποιοι μεταξύ των οποίων και ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών προσέφυγαν στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ζητώντας την ακύρωση ως αντισυνταγματικών των διατάξεων του νόμου που επέβαλε το «ειδικό τέλος» και της υπουργικής απόφασης που όρισε τον τρόπο και τη διαδικασία είσπραξής του.

Η στήλη αντιμετωπίζει με πολύ μεγάλη επιφυλακτικότητα την τάση που έχει αναπτυχθεί τους τελευταίους μήνες, αναφορικά με την προσφυγή στην διαδικασία της «δίκης πρό-τυπο» ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας³. Όπως έχουμε τονίσει αρκετές φορές από τις στήλες του περιοδικού, η διαδικασία που ορίζεται στο άρθρο 1 παρ. 1 Ν. 3900/2010, με την οποία είναι δυνατή η απευθείας από το Συμβούλιο της Επικρατείας διατύπωση κρίσης για αντισυνταγματικότητα νόμου, χωρίς τη μεσολάβηση κρίσεων των δικαστηρίων ουσίας, δημιουργεί ρωγμές στην αρχή του κράτους δικαίου, όπως αυτό αποτυπώνεται στο Ελληνικό Σύνταγμα. Το δικαιοκρατικό κράτος του Σ.1975/1986/2001 στηρίζεται και στον εγγυητικό ρόλο της δικαστικής εξουσίας. Μετά την εισαγωγή του κοινωνικού κράτους και την κοινωνική απαίτηση το κράτος όχι απλώς να απέχει ώστε να αφήνει ελεύθερη την ανάπτυξη των ιδιωτικών σχέσεων, αλλά αυτό να δρα ώστε να εξασφαλίζει συνθήκες ουσιαστικής ισότητας και αλληλεγγύης, ο δικαστής υποχρεούται να ελέγχει την σύμφωνη προς το Σύνταγμα φορολογική δράση (και όχι αποχή) της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας.

Με τον έλεγχο της αντισυνταγματικότητας κάθε πράξης, παράλειψης ή απλής ενέργειας της κρατικής εξουσίας, ο δικαστής λειτουργεί ως εγγυητής όχι απλώς της υπαγωγής της δι-

---

¹ Βλ. Δ.Φ.Ν. σελ. 1587 επ.

² Βλ. Δ.Φ.Ν. 2011, τεύχ. 1457, σελ. 48.

³ Βλ. μεταξύ άλλων: Αφιέρωμα – κριτική στις διατάξεις του Ν. 3900/2010, στο Δ.Φ.Ν. 2010, σελ. 1539, καθώς και σχετική αρθρογραφία των Βελ. Καράκωστα στο Δ.Φ.Ν. 2011, τεύχ. 1458, σελ. 83 και Κωνσταντίνου Φώτου στο Δ.Φ.Ν. 2011, τεύχ. 1468, σελ. 867.

οικητικής πράξης ή δράσης στην ιεραρχική δομή των νόμων και του Συντάγματος, αλλά κυρίως ως εγγυητής της υπαγωγής της κρατικής δράσης στην αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Αποτέλεσμα δε της θεμελιώδους αρχής του ελληνικού πολιτεύματος κατά την οποία όλες οι εξουσίες πηγάζουν από τον λαό και λειτουργούν υπέρ αυτού, συνιστά και το γεγονός ότι ακόμη και η δικαστική εξουσία ελέγχεται σε αναφορά με τη λαϊκή κυριαρχία. Έτσι, θεμελιώδεις χαρακτηριστικό του ελληνικού κράτους δικαίου, ως πολιτειακού συστατικού, συνιστά ο παρεμπόδιση, αποσπασματικός και κυρίως διάχυτος έλεγχος της αντισυνταγματικότητας των νόμων. Κάθε δικαστής, ανεξαρτήτως δικαιοδοσίας και βαθμού, υποχρεούται να ελέγξει τη συνταγματικότητα ή όχι της κρατικής δράσης. Και ταυτόχρονα, εγγύηση για την ενέργειά του αυτή συνιστά ο από άλλους δικαστές έλεγχος της κρίσης του. Η ανεξάρτητη δικαστική κρίση -ελέγχουσα και ελεγχόμενη- υπηρετεί την αρχή της λαϊκής κυριαρχίας. Ο μηχανισμός αυτός του διάχυτου ελέγχου συνταγματικότητας των νόμων τραυματίζεται από τη «δίκη-πρότυπο» που οδηγεί στην άπαξ κρίση περί συνταγματικότητας, αποστερώντας από τον πολίτη την εγγύηση πολλαπλών κρίσεων ουσίας, προσαρμοσμένων στα συντρέχοντα κάθε φορά πραγματικά περιστατικά. Η στάθμιση των τυχόν συνταγματικών αγαθών που προστατεύει ή προσβάλλει κάθε επιμέρους διάταξη η οποία ελέγχεται για αντισυνταγματικότητα πρέπει να γίνεται *ad hoc*, υπό το πρίσμα της εξέτασης των ειδικών πραγματικών συνθηκών.

Επιπλέον, η εφαρμογή της διαδικασίας του Ν. 3900/2010 στερεί τους δικαστές ουσίας από τον ανεξάρτητο ελεγκτικό-εγγυητικό τους ρόλο. Ιδίως αφού για το κριθέν με τη διαδικασία αυτή ζήτημα, αυτοί δεν έχουν ουσιαστική εξουσία συνταγματικού ελέγχου. Ενώ, το προϊόν της δικαστικής κρίσης παραμένει επί της ουσίας ανέλεγκτο.

Επομένως, η ένταξη αποσπασματικά και εμβόλιμα στο δικαιοκώ μας σύστημα της διαδικασίας της «δίκης για συνταγματικότητα» με τον Ν. 3900/2010, χωρίς παράλληλα τη θεσμοθέτηση συνταγματικού πλαισίου ικανού να διαφυλάττει την αρχή του κράτους δικαίου γεννά ιδιαίτερες επιφυλάξεις. Επιφυλάξεις οι οποίες εντεινούνται από τη μαζικότητα και την ευκολία με την οποία ιδιώτες και ενώσεις προσώπων σπεύδουν να χρησιμοποιήσουν και να προβάλλουν τη χρησιμοποίησή της στα Μ.Μ.Ε. δημιουργώντας δεσμευτικές για όλους τους πολίτες και μη αναστρέψιμες συνέπειες⁴.

Ευτυχώς, για το ζήτημα της αντισυνταγματικότητας του ειδικού τέλους επί ακινήτων, χρήση της διαδικασίας του Ν. 3900/2010 έκανε ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών. Η γνωστή νομική επάρκεια των συναδέλφων κ.κ. Αντ. Π. Αργυρού και Ευστ. Κ. Μπακάλη, οι οποίοι έχουν την ευθύνη του οικείου δικογράφου, εγγυάται την σοβαρότητα της προσπάθειας.

Για λόγους επίκαιρης επιστημονικής ενημέρωσής σας, στο τεύχος αυτό περιλαμβάνεται άρθρο του Ευστ. Κ. Μπακάλη, στο οποίο αποτυπώνονται οι ουσιαστικότερες αιτιάσεις αντισυνταγματικότητας του οικείου μέτρου, οι οποίες προβλήθηκαν από τον Δ.Σ.Α στο δικόγραφο του ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Ασπασία Μάλλιου

⁴ Βλ. μεταξύ άλλων και απόφαση Σ.τ.Ε. 496/2011, με την οποία κρίθηκαν ως συνταγματικές οι διατάξεις με τις οποίες περιορίστηκαν οι λόγοι της αναστολής άρθρων 200 επ. Κ.Δ.Δ., μετά από τη χρησιμοποίηση της διαδικασίας του άρθρου 1 παρ.1 Ν. 3900/2010 καθώς και άρθρο Χρήστου Δεσαριδή, λέκτορα Νομικής Σχολής Δ.Π.Θ και σκόλια γράφουσα, στο Δ.Φ.Ν. 2011, τεύχος 1476, σελ.1531.